

DEPARTAMENTUL XII

RAPORT DE AUDIT FINANCIAR
asupra situațiilor financiare încheiate la data de 31.12.2023
de către Înalta Curte de Casație și Justiție

A. Introducere

Misiunea de audit financiar a fost efectuată de către Curtea de Conturi a României prin Departamentul XII – Direcția 1.

Situațiile financiare supuse auditului Curții de Conturi au fost încheiate de către **Înalta Curte de Casație și Justiție (ÎCCJ)**, cu sediul în București, str. Batistei, nr. 25, sector 2. Acestea au fost aprobate de către Președintele ÎCCJ în calitate de ordonator principal de credite și au fost depuse la Ministerul Finanțelor Publice.

Începând cu data de 01.01.2023, în temeiul prevederilor art. 142 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 *privind organizarea judiciară*, bugetul pentru cheltuielile de personal, precum și pentru alte categorii de cheltuieli intrinsec legate de cheltuielile de personal ale curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și al judecătoriilor, este cuprins în bugetul ÎCCJ și este gestionat de aceasta, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție având calitatea de ordonator principal de credite pentru instanțele judecătorești (pentru Titlul I – Cheltuieli de personal).

Situațiile financiare încheiate de ÎCCJ la 31.12.2023 au inclus informațiile financiare privind cheltuielile de personal și alte categorii de cheltuieli intrinsec legate de cheltuielile de personal ale curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și al judecătoriilor.

B. Opinia modificată - cu rezerve

Am auditat situațiile financiare centralizate ale ÎCCJ pentru exercițiul financiar încheiat la 31.12.2023, care cuprind: bilanțul; contul de rezultat patrimonial; situația fluxurilor de trezorerie; situația modificărilor în structura activelor nete/capitalurilor proprii; contul de execuție bugetară și anexele care fac parte integrantă din situațiile financiare, inclusiv un rezumat al principalelor politici contabile.

În opinia noastră, cu excepția aspectelor descrise în secțiunea „Baza pentru opinia cu rezerve” din Raportul de audit, situațiile financiare ale entității prezintă, sub toate aspectele semnificative, o imagine reală și fidelă, în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.

C. Baza pentru opinia modificată

Auditul Curții de Conturi a fost efectuat pe baza Standardelor Internaționale ale Instituțiilor Supreme de audit (ISSAI). Suntem independenți în raport cu entitatea auditată din punct de vedere al cerințelor etice relevante pentru auditarea situațiilor financiare, așa cum sunt prevăzute în Codul etic al Curții de Conturi și ne-am îndeplinit celelalte responsabilități etice în conformitate cu aceste cerințe. Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a constitui baza pentru opinia noastră.

Ca urmare a auditului efectuat asupra situațiilor financiare raportate de către ÎCCJ pentru anul 2023, au fost identificate *aspecte semnificative de ordin calitativ* vizând sistemul de salarizare specific autorităților judecătorești. Aceste aspecte au fost identificate și într-o misiune de audit distinctă de analiză și evaluare a modului de asigurare a conformității cu reglementările legale privind salarizarea personalului din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și unităților subordonate, misiune ce a cuprins și această perioadă de referință.

Aspectele calitative sunt *semnificative prin natură și context* și au în vedere jurisprudența în materie de salarizare a personalului din sistemul de justiție și cadrul legislativ complex și predispus la dificultăți de interpretare juridică, marcat de modificări numeroase și frecvente. Aceste aspecte au generat amplificarea fenomenului litigios, având ca obiect cererile angajaților de aliniere a salariilor aflate în plată, la drepturile stabilite de instanțele de judecată prin hotărârile definitive pronunțate.

Ca efect al acestei situații complexe, s-a constatat o practică neunitară de stabilire a salariilor de bază/sporurilor acordate personalului din cadrul instanțelor judecătorești, context în care, în prezent, se înregistrează diferențe semnificative din punct de vedere valoric între salariile de bază și/sau sporurile acordate, aferente aceleiași funcții, grad, gradație, atât între ordonatorul principal și ordonatorii secundari, cât și între ordonatorii secundari, pentru categoriile profesionale: personal auxiliar, personal conex, funcționari publici și personal contractual, exceptând categoria magistraților, pentru care actele administrative de salarizare au fost emise centralizat, la nivelul ordonatorului principal de credite.

Astfel, în anul 2023, în acord cu sentințele judecătorești definitive¹ și cu Decizia Curții Constituționale nr. 794/2016 au fost emise acte administrative de salarizare prin care salariile de bază/indemnizațiile de încadrare au fost recalculat, fără a fi afectate de limitările prevăzute de art. 38 alin. (6) din Legea cadru nr. 153/2017 *privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice*, cu modificările și completările ulterioare.

Complementar, preluarea de la Ministerul Justiției, la data de 01.01.2023, a bugetului pentru cheltuielile de personal și pentru alte categorii de cheltuieli intrinsec legate de cheltuielile de personal ale curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătoriilor (în temeiul prevederilor art. 142 alin. 2 din Legea nr. 304/2022 *privind*

¹ Încheierea pronunțată de Tribunalul Dâmbovița - Secția I Civilă, referitoare la Sentința Civilă nr. 1508/28.10.2020) având ca obiect „*contestația cu privire la lămurirea înțelesului, întinderea sau aplicarea titlului executoriu*” care prevede: „..... **plafonarea prevăzută de art. 38 alin. (6) din Legea nr. 153/2017 are în vedere exclusiv majorările salariale reglementate sau acordate în temeiul legii**, deci prin acte administrative ale ordonatorului principal de credite, iar nu drepturile salariale recunoscute sau stabilite prin hotărâri judecătorești definitive, ceea ce contravine și art. 6 din CEDO. Deci intenția legiuitorului, atât prin art. 38 alin.(6), cât și prin art. 1 alin. 2 din Legea nr. 330/2009 a fost aceea ca drepturile salariale să fie doar cele prevăzute în mod exclusiv de legile de salarizare... În plus, legea unică de salarizare nu prevede situația în care salarizarea a fost stabilită prin hotărâre judecătorească.”

organizarea judiciară), s-a materializat prin preluarea de către ÎCCJ a unor datorii semnificative provenite din drepturi de personal câștigate în instanță de către angajați, precum și preluarea unui număr semnificativ de litigii aflate în prezent pe rolul instanțelor de judecată, în curs de soluționare.

Prin circumstanțele lor, aceste aspecte abordate în contextul auditării situațiilor financiare, în ansamblu, au condus la exprimarea unei opinii modificate - cu rezerve.

D. Paragraf de evidențiere a unui aspect

Nu a fost identificat vreun aspect descris în situațiile financiare care, potrivit raționamentului echipei de audit, să fie fundamental și să necesite o evidențiere distinctă, necesară pentru înțelegerea de către utilizatori a situațiilor financiare.

E. Alte Aspecte/Bună guvernare

Controlul intern managerial este un proces dinamic și integrat de adaptare permanentă a instituției publice la schimbările intervenite în mediul intern sau extern. În esență, activitatea de control intern managerial realizată în conformitate cu standardele profesionale are o contribuție semnificativă la reducerea nivelului riscurilor financiare și operaționale ale instituției.

În anul 2023, conform prevederilor legale, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, activitatea de audit public intern a fost organizată în cadrul compartimentului de specialitate aflat în subordinea directă a președintelui entității.

Evaluarea sistemului de control intern managerial a relevat unele aspecte, precum:

- la nivelul ÎCCJ - *activitate proprie* - a fost asigurat cadrul organizatoric specific implementării sistemului de control intern managerial, sens în care au fost definite obiectivele, au fost identificate activitățile procedurabile și au fost elaborate proceduri operaționale, ca instrumente utile pentru realizarea activităților desfășurate în cadrul activității proprii;
- la nivelul *instanțelor judecătorești* (curți de apel, tribunale, judecătorii - unități subordonate ICCJ sub aspectul gestionării cheltuielilor de personal) asigurarea cadrului organizatoric necesar implementării sistemului de control intern a venit ordonatorilor secundari, în temeiul prevederilor legale în vigoare², în perioada de referință analizată.

Având în vedere că, la nivelul aparatului propriu al ÎCCJ sunt centralizate situațiile financiare ale instanțelor judecătorești pentru cheltuielile de personal (reprezentând peste 90% din bugetul instituției), elaborarea și implementarea în mod autonom, neunitar și diferit a procedurilor de lucru vizând înregistrările contabile aferente cheltuielilor de personal de la nivelul ordonatorilor secundari/terțiari (respectiv monografii contabile), pot afecta acuratețea datelor raportate prin situațiile financiare și/sau conformitatea cu cadrul de raportare financiară aplicabil entității, prin înregistrări contabile diferite pentru operațiuni

² **Regulament de ordine interioară al instanțelor judecătorești**, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 3.243 din 22 decembrie 2022

„Articolul 7

(1) *Președintele curții de apel exercită prerogative manageriale în scopul organizării eficiente a activității curții, precum și atribuții de coordonare și control privind administrarea curții de apel și a instanțelor din circumscripție, după cum urmează: (.....)*

(6) *În exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere, președintele emite decizii.”*

similare.

Aplicarea unor proceduri operaționale unitare specifice salarizării, la nivelul ÎCCJ, curților de apel, tribunalelor și judecătoriilor oferă garanția unei abordări corecte a modului de gestionare a bugetului pentru cheltuielile de personal și de reflectare a operațiunilor economice în situațiile financiare, în conformitate cu reglementările contabile specifice.

În concluzie, având în vedere prevederile art. 142 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 *privind organizarea judiciară*, coroborat cu prevederile Legii nr. 500/2002 *privind finanțele publice*, cu modificările și completările ulterioare, prin care președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție i se atribuie calitatea de ordonator principal de credite pentru instanțele judecătorești cu privire la cheltuielile de personal, se impune elaborarea unor proceduri de lucru unitare, care să vizeze toate aspectele operaționale legate de aceste cheltuieli pentru ordonatorii din subordine, precum și stabilirea competențelor de utilizare pentru aceste cheltuieli.

F. Responsabilitățile Curții de Conturi și ale conducerii entității auditate

Responsabilitatea echipei de audit este de a efectua auditul financiar în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit (ISSAI). Aceste standarde impun respectarea de către auditorii publici externi a cerințelor de natură etică și profesională. Ca parte a unui audit care se bazează pe ISSAI, ne-am exercitat raționamentul profesional și ne-am menținut scepticismul profesional pe tot parcursul auditului.

Responsabilitățile conducerii entității auditate sunt de întocmire și prezentare a situațiilor financiare în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil și de asigurare că operațiunile entității se desfășoară în conformitate cu prevederile legilor și reglementărilor, inclusiv acele reglementări care determină valorile și prezentările din situațiile financiare.

Curtea de Conturi a României

Aprobat prin Hotărârea Plenului Curții de Conturi a României nr. 351/04.04.2025.

DEPARTAMENTUL XII

Către,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Doamnei CORINA - ALINA CORBU – PREȘEDINTE

Stimată Doamnă Președinte,

Curtea de Conturi a României a desfășurat misiunea de audit financiar asupra situațiilor financiare consolidate ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, întocmite pentru exercițiul financiar încheiat la 31.12.2023.

În cadrul ședinței de deschidere din data de 27.05.2024 au fost discutate aspectele cuprinse în Scrisoarea de misiune, scrisoare prin care ne-am asigurat reciproc de înțelegerea responsabilităților noastre și ale dumneavoastră, precum și de înțelegerea termenilor în care se va desfășura misiunea de audit financiar.

La finalizarea etapei de planificare v-am prezentat o scrisoare prin care v-am comunicat riscurile identificate, răspunsul echipei de audit la riscurile identificate (procedurile de audit aplicate pentru obținerea probelor care să susțină opinia de audit), vulnerabilitățile sistemului de control intern de la nivelul entității, precum și unele sugestii pe care echipa de audit le-a formulat, cu scopul reducerii riscurilor identificate și îmbunătățirii sistemului de control intern managerial.

Aspectele identificate în misiunea de audit financiar:

1. Observațiile de audit care au stat la baza opiniei auditului nostru

Observații de audit	Impact	Recomandare și termen de implementare
La data de 01.01.2023, în temeiul prevederilor art. 142 alin. 2 din Legea nr. 304/2022 <i>privind organizarea judiciară</i> , Înalta Curte de Casație și Justiție a preluat de la Ministerul Justiției, bugetul pentru cheltuielile de personal și pentru alte categorii de cheltuieli intrinsec legate de cheltuielile de personal ale curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătoriilor.	Cadrul normativ de reglementare și jurisprudența în materia salarizării personalului angajat, marcat de <i>dispoziții contrare</i> , au generat o <i>practică neunitară</i>	Pentru aceste observații de audit care au stat la baza exprimării opiniei, au fost formulate recomandări care au fost

Ca urmare a auditului efectuat asupra situațiilor financiare raportate de către ÎCCJ pentru anul 2023, au fost identificate <i>aspecte semnificative de ordin calitativ</i> vizând sistemul de salarizare specific autorităților judecătorești. Aspectele calitative sunt <i>semnificative prin natură și context</i> și au în vedere jurisprudența în materie de salarizare a personalului din sistemul de justiție, cadrul legislativ complex și predispus la dificultăți de interpretare juridică, marcat de modificări frecvente. Aceste aspecte au generat amplificarea fenomenului litigios, având ca obiect cererile angajaților de aliniere a salariilor aflate în plată, la drepturile stabilite de instanțele de judecată prin hotărârile definitive pronunțate. În acord cu sentințele judecătorești definitive și cu Decizia Curții Constituționale nr. 794/2016, fenomenul specific care s-a manifestat cu precădere în anul 2023 a fost emiterea actelor administrative de salarizare, prin care salariile de bază/ indemnizațiile de încadrare au fost recalulate în baza valorii de referință sectorială în sumă de 605,225 lei. Astfel, prin Încheierea pronunțată de Tribunalul Dâmbovița - Secția I Civilă, referitoare la Sentința Civilă nr. 1508/28.10.2020, având ca obiect „<i>contestația cu privire la lămurirea înțelesului, întinderea sau aplicarea titlului executoriu</i>” s-a dispus: „..... <i>plafonarea prevăzută de art. 38 alin. (6) din Legea nr. 153/2017 are în vedere exclusiv majorările salariale reglementate sau acordate în temeiul legii, deci prin acte administrative ale ordonatorului principal de credite, iar nu drepturile salariale recunoscute sau stabilite prin hotărâri judecătorești definitive, ceea ce contravine și art. 6 din CEDO. Deci intenția legiuitorului, atât prin art. 38 alin.(6), cât și prin art. 1 alin. 2 din Legea nr. 330/2009 a fost aceea ca drepturile salariale să fie doar cele prevăzute în mod exclusiv de legile de salarizare... În plus, legea unică de salarizare nu prevede situația în care salarizarea a fost stabilită prin hotărâre judecătorească.</i>” În acest context, stabilirea salariului de bază/indemnizației de încadrare s-a efectuat: „<i>fără respectarea limitărilor prevăzute de art. 38 alin. (6) din Legea - cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice</i>”. Ca efect al acestei situații complexe s-a constatat o practică neunitară de stabilire a salariilor de bază/sporurilor acordate personalului din cadrul instanțelor judecătorești, context în care, în prezent se înregistrează diferențe semnificative din punct de vedere valoric între salariile de bază și/sau sporurile acordate, aferente aceleiași funcții, grad, gradație, atât între ordonatorul principal și ordonatorii secundari, cât și între ordonatorii secundari, pentru categoriile profesionale personal auxiliar, personal conex, funcționari publici și personal contractual, exceptând categoria magistraților, pentru care actele administrative de salarizare au	<i>de stabilire a salariilor de bază/sporurilor acordate personalului angajat</i>, context în care, impactul înregistrat s-a materializat prin <i>diferențe semnificative</i> din punct de vedere valoric între salariile de bază/indemnizațiile acordate, aferente aceleiași funcții, grad, gradație, între ordonatorul principal și instituțiile subordonate pentru categoriile profesionale ale căror salarii sunt calculate pe baza VRS, precum și pentru funcționarii publici.	transmise managementului ÎCCJ în cadrul Raportului de audit de conformitate încheiat, având ca temă „<i>Verificarea modalității de respectare a legislației privind salarizarea unitară la entitățile aparținând sectorului de justiție/sistemului judiciar - la Înalta Curte de Casație și Justiție</i>”.
---	--	---

fost emise centralizat, la nivelul ordonatorului principal de credite. Aceste aspecte au fost constatate și într-o misiune de audit de conformitate distinctă, care a vizat analiza și evaluarea modului de asigurare a conformității cu reglementările legale privind salarizarea personalului din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și unităților subordonate. Prin circumstanțele lor, aspectele abordate în contextul auditării situațiilor financiare în ansamblu au condus la exprimarea unei opinii de audit modificată – cu rezerve.		
---	--	--

2. Observații de audit aferente bunei guvernante

Observația de audit	Impact	Recomandare și termen de implementare
Evaluarea sistemului de control intern managerial (SCIM) a relevat că la nivelul <i>instanțelor judecătorești</i> - curți de apel, tribunale, judecătorii - unități subordonate ÎCCJ sub aspectul gestionării cheltuielilor de personal - asigurarea cadrului organizatoric necesar implementării SCIM a venit ordonatorilor secundari, în temeiul prevederilor legale în vigoare³. Elaborarea și implementarea în mod autonom și neunitar a procedurilor de lucru vizând înregistrările contabile aferente cheltuielilor de personal de la nivelul ordonatorilor secundari/terțiari sunt aspecte care pot afecta acuratețea datelor raportate prin situațiile financiare și/sau conformitatea cu cadrul de raportare financiară aplicabil entității, prin înregistrări contabile diferite pentru aceleași operațiuni. Aplicarea unor <i>proceduri operaționale unitare</i> specifice salarizării, la nivelul ÎCCJ, curților de apel, tribunalelor și judecătorilor asigură garanția unei abordări corecte a modului de gestionare a bugetului pentru cheltuielile de personal și de reflectare a operațiunilor economice în situațiile financiare în conformitate cu reglementările legale specifice.. Având în vedere prevederile art. 142 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 <i>privind organizarea judiciară</i>, coroborat cu prevederile Legii nr. 500/2002 <i>privind finanțele publice</i>, cu modificările și completările ulterioare, prin care președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție i se atribuie calitatea de ordonator principal de credite pentru instanțele judecătorești cu privire la cheltuielile de personal este necesară elaborarea și implementarea unor proceduri de lucru unitare, care să vizeze aspectele operaționale legate de <i>Cheltuielile de personal</i>.	Elaborarea și implementarea în mod autonom și neunitar a procedurilor de lucru vizând înregistrările contabile aferente cheltuielilor de personal de la nivelul ordonatorilor secundari/terțiari generează riscuri de reflectare și raportare eronată a cheltuielilor de personal.	Elaborarea și implementarea unor proceduri de lucru unitare, care să vizeze aspectele operaționale legate de <i>Cheltuielile de personal</i> efectuate de ÎCCJ și instanțele de judecată, cheltuieli raportate prin situațiile financiare. Termen de implementare: 31.05.2025

³ **Regulament de ordine interioară** al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 3.243 din 22 decembrie 2022

„Articolul 7(1) *Președintele curții de apel exercită prerogative manageriale în scopul organizării eficiente a activității curții, precum și atribuții de coordonare și control privind administrarea curții de apel și a instanțelor din circumscripție, după cum urmează: (.....)*

(6) *În exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere, președintele emite decizii.”*

Vă asigurăm de tot sprijinul nostru dacă aveți nevoie de clarificări cu privire la implementarea recomandărilor.

Curtea de Conturi a României

Aprobat prin Hotărârea Plenului Curții de Conturi a României nr. 351/04.04.2025.